TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. sausio 20 d. *

Byloje C-302/02

dėl *Oberster Gerichtshof* (Austrija) 2002 m. liepos 11 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2002 m. rugpjūčio 26 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, pradėtoje

Nils Laurin Effing vardu,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr ir K. Schiemann (pranešėjas),

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris R. Grass,

* Proceso kalba: vokiečių.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be posėdžio,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos W.-D. Plessing ir A. Tiemann,

— Europos Bendrijos Komisijos, atstovaujamos H. Michard ir M. H. Kreppel,

susipažinęs su 2004 m. gegužės 25 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl EB 12 straipsnio kartu su 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams,

judantiems Bendrijoje, su daliniais pakeitimais, padarytais 2001 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1386/2001 (OL L 187, p. 1, toliau — Reglamentas Nr. 1408/71), 3 straipsniu išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas byloje, pradėtoje nepilnamečio Nils Laurin Effing vardu, dėl suinteresuotojo asmens teisės gauti avansines išlaikymo išmokas išsaugojimo.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

Reglamentas Nr. 1408/71

3 Reglamentu Nr. 1408/71 siekiama koordinuoti nacionalinius socialinės apsaugos teisės aktus laisvo asmenų judėjimo srityje, atsižvelgiant į EB 42 straipsnio tikslus.

4 Šio reglamento 2 straipsnio 1 dalis numato:

„Šis reglamentas taikomas pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ar savarankiškai dirbantiems asmenims ar studentams, kuriems yra taikomi ar buvo taikyti

vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai arba asmenys be pilietybės ar pabėgėliai, gyvenantys kurios nors valstybės narės teritorijoje, bei jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims."

5 Reglamento Nr. 1408/71 3 straipsnio, susijusio su vienodo požiūrio taikymu, 1 dalis, nustato:

„Laikantis šio reglamento specialiųjų nuostatų, vienos iš valstybių narių teritorijoje gyvenantiems asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios prievolės ir jie naudojasi tomis pačiomis teisėmis į išmokas kaip ir tos valstybės piliečiai."

6 To paties reglamento 4 straipsnio, nustatančio reguliavimo sritis, 1 dalies h punktas, numato:

„Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

<...>

h) išmokas šeimai."

7 Taikytinų teisės aktų nustatymo klausimu Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalis nustato:

„Laikantis 14–17 straipsnių nuostatų:

a) vienos valstybės narės teritorijoje dirbančiam darbuotojui taikomi tos valstybės teisės aktai, net jeigu jis gyvena kitos valstybės narės teritorijoje, arba įmonės ar asmens, kurioje ar pas kurį jis dirba, registruota buveinė ar veiklos vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje;

b) vienos valstybės narės teritorijoje savarankiškai dirbančiam asmeniui taikomi tos valstybės teisės aktai net ir tuo atveju, jeigu jis gyvena kitos valstybės narės teritorijoje;

<...>

f) asmeniui, kuriam nustoja galios valstybės narės teisės aktai, kol bus pradėti taikyti kitos valstybės narės teisės aktai, pagal vieno iš aukščiau nurodytų papunkčių taisykles arba pagal vieną iš 14–17 straipsniuose nurodytų išimčių ar specialiųjų nuostatų, taikomos valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktų nuostatos."

8 Reglamento Nr. 1408/71 73 straipsnio „Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo arba savarankiškai dirbantis asmuo, kurio šeimos nariai gyvena valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė" tekstas nustato:

„Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo arba savarankiškai dirbantis asmuo, kuriam taikomi valstybės narės teisės aktai, už savo šeimos narius, gyvenančius kitos valstybės narės teritorijoje, turi teisę gauti išmokas šeimai, mokamas pagal pirmosios valstybės teisės aktų nuostatas, tartum jie gyventų toje valstybėje, laikantis VI priedo nuostatų."

9 To paties reglamento 74 straipsnis „Bedarbiai, kurių šeimos nariai gyvena valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė" nustato:

„Bedarbis, kuris anksčiau dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai ir kuriam mokama bedarbio išmoka pagal valstybės narės teisės aktus, už savo šeimos narius, gyvenančius kitoje valstybėje narėje, turi teisę gauti išmokas šeimai, mokamas pagal pirmosios valstybės teisės aktus, tartum jie toje valstybėje gyventų, laikantis VI priedo nuostatų."

Nacionalinės teisės aktai

10 Austrijos *Bundesgesetz über die Gewährung von Vorschüssen auf den Unterhalt von Kindern (Unterhaltsvorschußgesetz)* (Federalinis įstatymas dėl avansinių išmokų vaikams išlaikyti, BGBl. I, 1985, Nr. 451, toliau – *Unterhaltsvorschußgesetz*) numato valstybės mokamas avansines išlaikymo išmokas.

11 Remiantis *Unterhaltsvorschußgesetz* 3 straipsniu tokios avansinės išmokos mokėjimas iš esmės priklauso nuo valstybėje vykdytino dokumento priėmimo. Tačiau *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnis nustato, kad tam tikromis aplinkybėmis avansinės išmokos suteikiamos, net jeigu, regis, nebus galima užtikrinti, jog išlaikymo pareiga bus vykdoma, arba jeigu nebuvo nustatyta išlaikymo teisė. Be to *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 dalis numato, kad avansinės išmokos taip pat suteikiamos:

„jeigu išlaikymo pareigą turinčiam asmeniui, remiantis baudžiamojo proceso metu priimta nutartimi, valstybės viduje ilgiau nei vieną mėnesį atimama laisvė, todėl jis negali vykdyti savo pareigų."

Konvencija dėl nuteistųjų asmenų perdavimo

12 Remiantis Konvencija dėl nuteistųjų asmenų perdavimo, pateikta pasirašyti Strasbūre 1983 m. kovo 21 d. (toliau – konvencija), kurios priede yra Austrijos Respublikos pareiškimai (BGBl. I, 1986, Nr. 524), ir *Auslieferungs- und Rechtshilfegesetz* (Ekstradicijos ir teisinės pagalbos įstatymas, ARGH, BGBl. I, 1979, Nr. 529) 76 straipsniu, asmenys, nuteisti vienos pasirašiusios valstybės (nuteisusi valstybė) teritorijoje pagal šios konvencijos 2 straipsnį gali pareikšti pageidavimą būti perduoti savo kilmės valstybei (bausmės atlikimo valstybė) atlikti paskirtą bausmę Tokiais atvejais, remiantis konvencijos 9 straipsnio 1 dalies b punktu, nuteisimo valstybėje paskirta bausmė jam gali būti pakeista bausmės atlikimo valstybės bausme, numatyta už tokį patį teisės pažeidimą.

13 Pagal konvencijos konstatuojamąsias dalis perdavimo tikslas – sudaryti palankias sąlygas nuteistųjų asmenų socialinei reabilitacijai, suteikiant užsieniečiams, nubaustiems laisvės atėmimu už nusikalstamą veiklą, galimybę atlikti bausmę pažįstamoje socialinėje aplinkoje.

14 1995 m. lapkričio 1 d. įsigaliojusi Airijoje, ši konvencija galioja visose valstybėse narėse. Austrijoje ji įsigaliojo 1987 m. sausio 1 d., Vokietijoje – 1992 m. vasario 1 d. ir buvo ratifikuota visų dešimties naujų valstybių narių.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

15 Pagrindinėje byloje pareiškėjas Nils Laurin Effing ginčija Austrijos valdžios institucijų sprendimą nutraukti avansinių išlaikymo išmokų mokėjimą, kurios jam priklausė pagal *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 dalį.

16 Jo tėvas Ingo Effing yra Vokietijos pilietis. Remiantis sprendime dėl prejudicinio sprendimo pateikta informacija, jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra Austrijoje, kur jis dirbo pagal darbo sutartį. Tačiau šiuo klausimu Austrijos vyriausybė pastebėjo, kad suinteresuotasis asmuo iki 2001 m. birželio 30 d. Austrijoje buvo apdraustas socialiniu draudimu kaip verslininkas. Nils Laurin Effing savo ruožtu yra Austrijos pilietis. Jo globa patikėta motinai, kurios namuose jis gyvena.

17 2000 m. birželio 7 d. pareiškėjo tėvas buvo prevenciškai sulaikytas Austrijoje, o vėliau nuteistas laisvės atėmimo bausme. Tuomet Nils Laurin Effing nuo 2000 birželio 1 d. iki 2003 m. gegužės 31 d., remiantis *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 dalimi, buvo suteikta 200, 43 eurų per mėnesį avansinė išlaikymo išmoka.

18 Nils Laurin Effing tėvas iš pradžių atliko jam paskirtą laisvės atėmimo bausmę Garsteno kalėjime Austrijoje. 2001 m. gruodžio 19 d. jis buvo perduotas savo kilmės valstybei, t. y. Vokietijai, atlikti likusią bausmę. Remiantis sprendimu dėl prejudicinio sprendimo, šis perdavimas vyko pagal konvenciją.

19 Remiantis Vokietijos vyriausybės pateiktais argumentais, pritaikius konvencijos 9 straipsnio 1 dalies b punktą, pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvui Austrijoje paskirta sankcija buvo pakeista Vokietijos teisės aktuose numatyta laisvės atėmimo bausme. Ši vyriausybė taip pat pranešė, kad atlikdamas laisvės atėmimo bausmę nuo 2002 m. vasario iki liepos mėnesio ir nuo 2002 m. rugsėjo iki 2003 m. kovo mėnesio suinteresuotasis asmuo, remiantis darbo pareiga, kurią Vokietijos teisė nustato kaliniams, dirbo ir gavo užmokestį. Iš šio užmokesčio buvo išskaičiuojamos nedarbo draudimo ir sveikatos draudimo įmokos. 2003 m. balandžio 3 d. pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas buvo paleistas į laisvę.

20 Nils Laurin Effing tėvą perdavus Vokietijai, Austrijos pirmosios instancijos teismas *Bezirksgericht Donaustadt* (Dunaustadt apylinkės teismas) 2002 m. sausio 24 d. sprendimu nuo 2001 m. gruodžio mėnesio nutraukė Nils Laurin Effing gaunamos avansinės išlaikymo išmokos mokėjimą. Šio teismo nuomone, avansinių išmokų mokėjimo sąlygos nebėra išpildomos, nes pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas kalinamas užsienyje.

21 Spręsdamas Nils Laurin Effing pateiktą apeliacinį skundą, Austrijos apeliacinės instancijos teismas *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* (Vienos civilinių bylų žemės teismas) patvirtino pirmosios instancijos teismo sprendimą. Jo nuomone, avansinei išlaikymo išmokai pagal *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 punktą suteikti keliama sąlyga, kad atitinkamas asmuo atliktų bausmę Austrijos teritorijoje.

22 Nils Laurin Effing apskundė šį sprendimą kasacine tvarka Austrijos *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausias teismas), teigdamas, kad išlaikymo pareigą turinčio asmens perdavimas kitos valstybės narės bausmės atlikimo įstaigai neturi sąlygoti avansinių išlaikymo išmokų mokėjimo nutraukimo. Jo nuomone, iš *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 punkto išplaukia, kad Austrijos teritorijoje esančiai bausmės atlikimo įstaigai prilyginamos visos kitos Bendrijos teritorijoje esančios bausmės atlikimo įstaigos.

23 *Oberster Gerichtshof* savo ruožtu mano, kad *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad pagal jį teisės gauti avansinių išlaikymo išmokų neturi vaikai, kuriuos privalo išlaikyti užsienio piliečiai, atliekantys savo kilmės valstybėje laisvės atėmimo bausmę, kuria jie buvo nubausti Austrijoje. Remdamasis 1980 m. paruošto ankstesnės *Unterhaltsvorschußgesetz* redakcijos pakeitimo įstatymo parengiamaisiais dokumentais, šis teismas pirmiausia pažymi, kad vaikai, kurių vienas tėvų, turintis išlaikymo pareigą, yra įkalintas, tampa nekaltomis savo tėvų nusikalstamos veikos aukomis ir reikalauja valstybės globos. Antra vertus, iš to kylanti Austrijos valstybės pareiga užtikrinti, kad bausmę atliekantys asmenys gautų atitinkamą užmokestį, arba kitaip pasirūpinti, kad jie galėtų atlikti savo išlaikymo pareigą, turi apsiriboti kaliniais, kurie dirba bei yra kalinami valstybės teritorijoje esančioje bausmės atlikimo vietoje.

24 Tačiau manydamas, kad toks *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 dalies aiškinimas galėtų būti diskriminacija pilietybės pagrindu, todėl pažeisti EB 12 straipsnį ir Reglamento Nr. 1408/71 3 straipsnį, *Oberster Gerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar (EB) 12 straipsnį kartu su (...) Reglamento Nr. 1408/71 (...) 3 straipsniu reikia aiškinti taip, kad jie prieštarauja tam, jog nacionalinės teisės nuostata nustatytų nepalankesnes avansinės išlaikymo išmokos gavimo sąlygas Bendrijos piliečiams, jeigu išlaikymo pareigą turintis tėvas atlieka laisvės atėmimo bausmę savo kilmės

valstybėje (o ne Austrijoje), ir ar Austrijoje gyvenantis Vokietijos piliečio vaikas diskriminuojamas, jeigu jam avansinė išlaikymo išmoka nėra skiriama todėl, kad jo tėvas Austrijoje paskirtą laisvės atėmimo bausmę atlieka savo kilmės valstybėje (o ne Austrijoje)?"

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl Reglamento Nr. 1408/71 taikymo

25 Kalbant apie materialinę Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį, pirmiausia pažymėtina, kad, kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas bei pastabas Teisingumo Teismui pateikusios šalys, Teisingumo Teismas jau turėjo priimti sprendimą dėl *Unterhaltsvorschußgesetz* numatytų avansinių išlaikymo išmokų kvalifikavimo Reglamento Nr. 1408/71 prasme (2001 m. kovo 15 d. Sprendimas *Offermanns*, C-85/99, Rink. p. I-2261 ir 2002 m. vasario 5 d. Sprendimas *Humer*, C-255/99, Rink. p. I-1205).

26 Iš sprendimų *Offermanns* 49 punkto ir *Humer* 33 punkto išplaukia, kad tokios avansinės išmokos yra išmokos šeimai Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies h punkto prasme.

27 Taigi nagrinėjamu atveju pakanka pažymėti, kad ta aplinkybė, jog avansinė išlaikymo išmoka buvo suteikta pagal *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 dalį, t.y. dėl to, kad pareiškėjo tėvas, išlaikymo pareigą turintis asmuo, atlieka laisvės atėmimo bausmę kalėjime, o ne pagal bendrąją *Unterhaltsvorschußgesetz* 3 straipsnio normą, negali turėti įtakos tam, kad nagrinėjamos avansinės išmokos būtų kvalifikuotos kaip „išmokos šeimai" Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies h punkto prasme.

Remiantis šio reglamento 1 straipsnio u punkto i papunkčiu, „išmokos šeimai" reiškia visas išmokas natūra arba pinigais, skirtas šeimos išlaidoms padengti. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad 1 straipsnio u punkto i papunkčio frazę „šeimos išlaidoms padengti" reikia aiškinti taip, kad ji taip pat apima šeimos biudžetui skirtą valstybės kompensaciją, skirtą palengvinti naštą, atsirandančią dėl vaikų išlaikymo („Unterhalt") (minėto sprendimo *Offermanns* 41 punktas).

28 Taigi avansinių išmokų skyrimas pagal *Unterhaltsvorschußgesetz* 4 straipsnio 3 dalį taip pat patenka į Reglamento Nr. 1408/71 materialinę taikymo sritį.

29 Antra, dėl Reglamento Nr. 1408/71 taikymo asmenims Austrijos vyriausybė teigia, kad negali būti laikoma, jog kalinys, perduotas kitai valstybei narei bausmei atlikti, yra darbuotojas, pasinaudojęs darbuotojų judėjimo laisve, užtikrinta EB sutartimi.

30 Šiuo klausimu Reglamento Nr. 1408/71 2 straipsnio 1 dalis numato, kad šis reglamentas taikomas pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ar savarankiškai dirbantiems asmenims, kuriems taikomi ar buvo taikyti vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai, bei jų šeimos nariams.

31 Šioje nuostatoje įtvirtintas sąvokas „pagal darbo sutartį dirbantis asmuo" ir „savarankiškai dirbantis asmuo" apibrėžia šio reglamento 1 straipsnio a punktas. Jos reiškia bet kurį asmenį, šioje nuostatoje numatytomis sąlygomis apdraustą nuo rizikų socialiniu draudimu, numatytu 1 straipsnio a punkte (1990 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Kits van Heijningen*, C-2/89, Rink. p. I-1755, 9 punktas ir 1997 m. sausio 30 d. Sprendimo *Stöber ir Piosa Pereira*, C-4/95 ir C-5/95, Rink. p. I-511, 27 punktas).

32 Iš to išplaukia – tai Teisingumo Teismas pažymėjo 1998 m. gegužės 12 d. Sprendime *Martínez Sala* (C-85/96, Rink. p. I-2691, 36 punktas), – kad asmuo traktuojamas kaip darbuotojas Reglamento Nr. 1408/71 prasme, jeigu jis bent nuo vienos rizikos apdraustas privalomuoju ar neprivalomuoju draudimu pagal bendrąją ar specialią socialinės apsaugos sistemos tvarką, numatytą Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnio a punkte, neatsižvelgiant į darbo santykių egzistavimą.

33 Tokiomis sąlygomis, priešingai nei teigia Austrijos vyriausybė, Vokietijos vyriausybė ir Komisija teisingai pažymi, kad pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas yra darbuotojas Reglamento Nr. 1408/71 2 straipsnio 1 dalies prasme, nes jis didelę nagrinėjamo laikotarpio dalį, t. y. iki įkalinimo Vokietijoje, buvo apdraustas nuo nedarbo. Be to, tarpvalstybinis elementas slypi aplinkybėje, kad pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas yra Vokietijos pilietis, dirbęs Austrijos Respublikos teritorijoje, valstybėje narėje, kurioje po įkalinimo jis pasinaudojo teise būti perduotam savo kilmės valstybei atlikti bausmę.

Dėl taikytinų teisės aktų ir dėl diskriminacijos pilietybės pagrindu nebuvimo

34 Taikytinos teisės nustatymo klausimu Austrijos vyriausybė teigia, jog tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad kaliniams iš esmės taikomas Reglamentas Nr. 1408/71 ir kad jie turėtų būti laikomi pagal darbo sutartį dirbančiais asmenimis, esminiu kriterijumi pagal šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies a punktą reikėtų laikyti valstybę narę, kurioje dirba šis pagal darbo sutartį dirbantis asmuo. Nagrinėjamoje byloje tai reikštų, kad netgi tuomet, jei Reglamentas Nr. 1408/71 būtų iš esmės taikomas kaliniams, perdavus išlaikymo pareigą turintį kalinį kitai valstybei narei pagal Austrijos teisę numatyta avansinė išlaikymo išmoka neturėtų būti skiriama.

35 Ši vyriausybė taip pat patikslina, kad jeigu darbo vietos kriterijus negalėtų būti taikomas dėl to, jog, pavyzdžiui, nauja bausmės atlikimo valstybė nenumato kalinių darbo pagal Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punktą, reikėtų vadovautis teisės normomis, susijusiomis su gyvenamosios vietos valstybės narės socialinės apsaugos normomis. Šioje byloje tai reikštų, kad netgi tuomet, kai Reglamentas Nr. 1408/71 būtų iš esmės taikomas kaliniams, perdavus išlaikymo pareigą turintį kalinį kitai valstybei narei, pagal Austrijos teisę numatyta avansinė išlaikymo išmoka neturėtų būti skiriama.

36 Be to, iš Reglamento Nr. 1408/71 73 ir 74 straipsnių išplaukia, kad šeimos narių teisė gauti išmokas remiasi ne atitinkamo šeimos nario gyvenamosios vietos teisės normomis, o kompetentingos valstybės narės, t. y. valstybės narės, kurioje dirba darbuotojas, teisės normomis.

37 Komisija tvirtina, kad pagrindinėje byloje gali būti taikoma ir Austrijos, ir Vokietijos teisė. Šiuo klausimu ji remiasi Reglamento Nr. 1408/71 76 straipsniu, įtvirtinančiu pirmumo taisykles, siekiant išvengti teisių į išmokas šeimai kumuliacijos. Ši nuostata būtų nereikalinga, jeigu remiantis teisės normomis, skirtomis normų kolizijai išvengti, visuomet būtų taikytinos tik vienos teisės sistemos nuostatos.

38 Dėl šių skirtingų požiūrių primintina, kad Reglamento Nr. 1408/71 II dalies, kurioje yra 13 straipsnis, nuostatos įtvirtina užbaigtą ir vieningą taisyklių, skirtų normų kolizijai išvengti, sistemą. Šiomis nuostatomis, be kita ko, siekiama išvengti kelių nacionalinės teisės aktų taikymo ir iš to kylančių sunkumų (1998 m. birželio 11 d. Sprendimas *Kuusijärvi*, C-275/96, Rink. p. I-3419, 28 punktas).

39 Taigi darbuotojui, esančio vienoje iš situacijų, kurioms taikoma Reglamento Nr. 1408/71 II dalis, taikytina teisė turi būti nustatoma atsižvelgiant į šias nuostatas. Tačiau – tai pažymi generalinė advokatė savo išvados 37 punkte – negalima automatiškai atmesti kitos teisės sistemos nuostatų taikymo. Taip pat, kaip nurodo Komisija, tokia padėtis gali, pavyzdžiui, susidaryti tuomet, kai du sutuoktiniai dirba dviejose skirtingose valstybėse narėse, kurių teisės normos vienaip ar kitaip numato analogiškas išmokas šeimai (žr. šiuo klausimu 1992 m. gruodžio 9 d. Sprendimą *McMenamin*, C-119/91, Rink. p. I-6393). Vis dėlto šiuo atveju konstatuotina, kad Teisingumo Teismui pateikta medžiaga neleidžia daryti išvados, jog pareiškėjas pagrindinėje byloje, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį, galėtų būti laikomas kuo nors kitu, o ne savo tėvo „šeimos nariu" šio reglamento prasme.

40 Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punktas skirtas nustatyti teisės normas, taikytinas tuomet, kai darbuotojas Reglamento Nr. 1408/71 prasme vykdo veiklą pagal darbo sutartį. Tokiu atveju taikytinos tos valstybės teisės normos, kurioje jis vykdo šią veiklą.

41 Tuo tarpu Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktas taikomas tuomet, kai vienos valstybės narės teisė nustoja būti taikoma suinteresuotajam asmeniui, pavyzdžiui, dėl to, kad pastarasis nutraukė savo profesinę veiklą, o kitos valstybės narės teisė nebuvo pradėta jam taikyti pagal šio reglamento 13–17 straipsnius. Tokiu atveju suinteresuotajam asmeniui taikytina tos valstybės narės teisė, kurios teritorijoje jis gyvena.

42 Kalbant apie Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punkto aiškinimą, pažymėtina, kad yra teisinga, jog iki reglamento papildymo 13 straipsnio 2 dalies f punktu, ši nuostata buvo aiškinama taip, kad darbuotojui, nutraukusiam veiklą vienos valstybės narės teritorijoje ir išvykusiam į kitą valstybę narę, bet nepradėjusiam joje dirbti, ir toliau taikoma jo paskutinės darbovietės valstybės narės teisė, neatsižvelgiant į laiką, praėjusį nuo atitinkamos veiklos nutraukimo ir

darbo santykių pasibaigimo (1986 m. birželio 12 d. Sprendimo *Ten Holder*, 302/84, Rink. p. 1821, 15 punktas), nebent šis veiklos nutraukimas būtų galutinis (žr. 1991 m. vasario 21 d. Sprendimo *Noij*, C-140/88, Rink. p. I-387, 9 ir 10 punktus bei 1992 m. kovo 10 d. Sprendimo *Twomey*, C-215/90, Rink. p. I-1823, 10 punktą).

43 Tačiau 13 straipsnio 2 dalies f punktas, įtrauktas į Reglamentą Nr. 1408/71 paskelbus minėtą sprendimą *Ten Holder*, reiškia, kad ir laikinas, ir galutinis bet kokios profesinės veiklos nutraukimas sąlygoja, jog atitinkamam asmeniui nebetaikomas 13 straipsnio 2 dalies a punktas. Todėl šis 13 straipsnio 2 dalies f punktas taip pat taikomas asmeniui, nutraukusiam savo profesinę veiklą vienos valstybės narės teritorijoje ir perkėlusiam gyvenamąją vietą į kitos valstybės narės teritoriją (žr. minėto sprendimo *Kuusijärvi*, 39–42 ir 50 punktus).

44 Iš to išplaukia, kad tokiomis aplinkybėmis, kurios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai kalinys, nutraukęs bet kokią profesinę veiklą valstybėje narėje, kur pradėjo atlikti bausmę, ir savo prašymu perduotas iš bausmės atlikimo įstaigos, esančios toje valstybėje narėje, bausmės atlikimo įstaigai, esančiai jo kilmės valstybėje narėje, likusiai penkiolikos mėnesių laisvės atėmimo bausmei, suinteresuotajam asmeniui taikoma teisė, remiantis Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnyje įtvirtinta kolizine norma, negali būti valstybės narės, iš kurios jis buvo perduotas, teisė.

45 Todėl, esant tokioms aplinkybėms, taikoma teisė gali būti tik tos valstybės narės, kurioje jis atlieka likusią bausmę, teisė. Vien to pakanka, kad ginčas pagrindinėje byloje būtų išspręstas, nesant būtinybės nustatyti, ar šiuo atveju Vokietijos teisė turi būti taikoma kaip suinteresuotojo asmens gyvenamosios vietos valstybės teisė, remiantis Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies f punktu, ar, atsižvelgiant į Vokietijos vyriausybės pastabose išdėstytus teiginius, kaip valstybės narės, kurioje suinteresuotasis asmuo vykdo profesinę veiklą, teisė, remiantis šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies a punktu.

46 Be to pažymėtina, kad to paties reglamento 73 ir 74 straipsniai numato, jog darbuotojai, kuriems taikoma vienos valstybės narės teisė (arba darbuotojai, likę be darbo ir gaunantys bedarbio pašalpą pagal kurios nors valstybės narės įstatymus), turi teisę gauti išmokas už savo šeimos narius, gyvenančius kitos valstybės narės teritorijoje, numatytas pagal pirmosios valstybės narės įstatymus (šiuo klausimu žr., *inter alia*, minėto sprendimo *Kuusijärvi* 68 punktą).

47 Iš to išplaukia, kad Reglamento Nr. 1408/71 negalima aiškinti kaip prieštaraujančio tam, jog tokiomis aplinkybėmis, kokios yra pagrindinėje byloje, valstybės narės teisė numatytų, kad išmokų šeimai skyrimas asmens, nutraukusio bet kokią savo profesinę veiklą šios valstybės teritorijoje, šeimos nariams priklausys nuo sąlygos, ar šis asmuo išsaugo joje savo gyvenamąją vietą (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Kuusijarvii* 50 ir 51 punktus).

48 Kalbant konkrečiai apie minėto reglamento 3 straipsnį, primintina, kad ši nuostata draudžia bet kokią diskriminaciją dėl pilietybės esant sąlygoms, kai asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas, gali pasinaudoti kiekvienos valstybės narės įstatymais, „laikydamiesi šio reglamento specialiųjų nuostatų". Jau buvo pažymėta, kad iš Reglamento Nr. 1408/71 13 ir 73 straipsnių išplaukia, jog pagrindinės bylos aplinkybėmis, kuriomis pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas nutraukė bet kokią savo profesinę veiklą Austrijoje ir ten nebegyvena, išmokų šeimai skyrimą reglamentuoja Vokietijos teisės aktai.

49 Dėl panašių priežasčių konstatuotina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamomis aplinkybėmis EB 12 straipsnis, su kuriuo prejudicinis klausimas taip pat susijęs dėl to, kad pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas turi Vokietijos pilietybę, juo labiau neprieštarauja tam, kad būtų taikomas nacionalinis įstatymas, pagal kurį, kaip numato *Unterhaltsvorschußgesetz*, išmokų šeimai skyrimas kalinio šeimos nariams priklauso nuo sąlygos, ar bausmė bus atliekama šio įstatymo galiojimo teritorijoje.

50 Galiausiai šiuo klausimu primintina, kad pagal EB 12 straipsnio 1 dalį Sutarties taikymo srityje ir nepažeidžiant jos specialiųjų nuostatų draudžiama bet kokia diskriminacija pilietybės pagrindu. Ši taisyklė buvo įgyvendinta EB 39–42 straipsniais ir Bendrijos institucijų teisės aktais, priimtais, remiantis šiais straipsniais, ypač Reglamentu Nr. 1408/71. Šio reglamento 3 straipsniu, *inter alia*, laikantis EB 39 straipsnio siekiama darbuotojų, kuriems taikomas šis reglamentas, naudai užtikrinti lygybę socialinio draudimo srityje, nepaisant jų pilietybės (1978 m. birželio 28 d. Sprendimo *Kenny*, 1/78, Rink. p. 1489, 9 ir 11 punktai).

51 Be to, nors EB 12 straipsniu ir Reglamento Nr. 1408/71 3 straipsniu siekiama užkirsti kelią diskriminacijai dėl pilietybės, galinčiai atsirasti dėl tos pačios valstybės narės teisės aktų ar administracinės praktikos, jie negali uždrausti skirtingo požiūrio, šiuo atveju išplaukiančio iš nacionalinės teisės aktų, susijusių su išmokomis šeimai, taikytinų remiantis Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalyje įtvirtintomis kolizinėmis normomis.

52 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: tokiomis aplinkybėmis, kurios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai darbuotojas Reglamento Nr. 1408/71 2 straipsnio 1 dalies prasme perduodamas savo kilmės valstybei kaip kalinys atlikti likusią bausmę, išmokoms šeimai, remiantis šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies nuostatomis, taikytina teisė yra tos valstybės narės teisė. Nei šis reglamentas, ypač jo 3 straipsnis, nei EB 12 straipsnis neprieštarauja tam, kad tokioje situacijoje valstybės narės teisė numatytų, jog išmokų šeimai, kokios numatytos *Unterhaltsvorschußgesetz*, skyrimas tokio Bendrijos piliečio šeimos nariams priklausytų nuo sąlygos, ar šis asmuo lieka įkalintas tos valstybės narės teritorijoje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija), nusprendžia:

Tokiomis aplinkybėmis, kurios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai darbuotojas 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, su daliniais pakeitimais, padarytais 2001 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1386/2001, 2 straipsnio 1 dalies prasme perduodamas savo kilmės valstybei kaip kalinys atlikti likusią bausmę, išmokoms šeimai, remiantis šio reglamento 13 straipsnio 2 dalies nuostatomis, taikytina teisė yra šios valstybės narės teisė. Nei šis reglamentas, ypač jo 3 straipsnis, nei EB 12 straipsnis neprieštarauja tam, kad tokioje situacijoje valstybės narės teisė numatytų, jog išmokų šeimai, kokios numatytos Austrijos *Bundesgesetz über die Gewährung von Vorschüssen auf den Unterhalt von Kindern (Unterhaltsvorschußgesetz)* (Federalinis įstatymas dėl avansinių išmokų vaikams išlaikyti), skyrimas tokio Bendrijos piliečio šeimos nariams priklauso nuo sąlygos, ar šis asmuo lieka įkalintas tos valstybės narės teritorijoje.

Parašai.